

ÁLLATOK VÉDELME.

A KOLOZSVÁRI ÁLLAT-VÉDŐ-EGYESÜLET HAVI KÖZLÖNYE.

Az Állatvédő-Egyesület megbízásából szerkeszti:

BÁNYAI ELEMÉR.

Szerkesztőség: <i>Belkirály-utca 43. szám.</i>	Tagoknak tagsági díj fejében jár. <i>Előfizetési ár:</i>	
Előfizetések és pénztüdemények az egyesület pénztárosa Virányi István úr (Hosszú-u. 9. sz.) czimére intézendők.	Égész évre 2 kor. — fill. Fél évre 1 kor. — fill. Számonként — kor. 20 fill.	
Hatodik évfolyam.	Kolozsvár, 1901. június 1.	9. szám.

TARTALOM. Állatvédelem. *Székely Sándor.* — A kedves Páris. *Herman Ottó.* — A füstbe ment három kívánság. (Mese.) *Irta Albert bácsi.* — *Állatvédelem:* Állatvédelem Debreczenben. — Kutyák közt élni, kutyák közt halni. — London macskái. — *Állatvilág:* Az állatok intelligenciája. — A beszélő kutya. — A grófnő madarai. — Az elefánt-derby. — A rokon. — Óriási czethal. — 1901. évie tagsági díjakat újabban befizették.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Állatvédelem.

Az állatok iránti irgalmatlanság és kegyetlenség a szívet megkeményíti, a kedélyt elvadítja és az emberek iránt is könyörületlenné és kegyetlenné tesz.

Dr. Schreiber Frigyes, érsek.

A Barnum-féle vállalatról azt mondják, hogy teher-nordó szekereit takarmányért küldve, 8 lovat fogat be, még akkor is, ha elég volna négy; 8 lovat fogatott be Budapesten is, hol ugyanazon terület 1—2 gebe vontatja nagy kinlódva ostorcsapások alatt. Ugyanezen vállalatról azt írták, hogy annak egyik embere 70 lovat forgat egy szobányi nagyságu porondon ördögmalom módjára, s ostort csak azért tart a kezében, hogy el ne feledje a világ, hogy nem okvetlenül arra való az, hogy a lovak bőrét felszabdadják vele, mert e lovaktól nem kívánnak lehetetlenséget, csak azt, a mire betanították és emberségesen bánnak velük, nem pedig úgy, a mint a mi kocsisaink bánnak a lovakkal.

Valóban elszomorító a mi kocsisainknak az állatokkal való embertelen bánásmódja. Verik a lovat, ha nem bírja a terhet, vagy ha nem bír eléggé szaladni, de arra nem is gondolnak, hogy azért nem bírja a terhet, mert nem adták ki adagját oly mértékben, a mint kellett volna.

Az állatoknak nyilvánosan való kínzása, vagy durva bántalmazása, büntetés terhe alatt tiltva van ugyan, de hol a följelentő, hogy az állatkínzást városon a rendőrség, vidéken pedig a főszolgabíró nyolcz napig tartó elzárással és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntesse? A hatóság rendesen nem látja az állatkínzást, mert irodai teendőkkel van elfoglalva s ha hozzá följelentés nem érkezik: az 1879: XL. t.-cz. 86. §-a el lehet a papíron, mert azt nem kínozza senki sem.

A kik ezen állapotok fölött gondolkoztak, azt mondják, hogy nem lehet azon segíteni, pedig lehet és pedig egyfelől állatvédő-egyesület megalakításával — de e megyében már úgylis sok egyesület van s mindeniknek ugyanazok a tagjaik, kik újabb megterhelésekre nem szívesen vállalkoznának, — másfelől pedig úgy lehetne segíteni, ha a közönség maga minden egyes állatkínzást följelentene és kérné az állatkínzók megbüntetését.

Nem lesz tehát fölösleges ismertetni azon módózatokat, melyekkel az állatkínzókat észretéríteni lehet és szükséges.

Akadnak a cselédek között olyanok, kik a gondozásukra bizott állatokat éheztetik, szomjuhoztatják, rosszul gondozzák. Az ilyenekkel szemben legjobb bíró lehet maga az állattulajdonos, t. i. ő maga figyelmeztesse, dorgálja, büntesse, vagy ha mindez nem használ, az 1876. XIII. t.-cz. 52. §-a alapján azonnal, minden felmondás nélkül, bocásassa el szolgálatából az állatkínzó cselédjét, ki nemcsak a felmondási időre járó béréből esik el, hanem nehezen talál új alkalmazást; viszont azonban a jó cselédek, kik az állatokat emberségesen gondozzák, jutalmazandók volnának. A gazdasági egyesületek a régi cselédeket nemcsak a hosszú és hűséges szolgálatukért, hanem az állatokkal való jó bánásmódért is jutalmazzák, a mi igen jó intő például szolgál a többi cselédeknek. A szt.-benedeki, rettegi és baczai gazdaságokban a rossz cselédet megbün-

tetik pénzbírságra s a befolyt összeggel év végén a legjobb cselédet megjutalmazzák

A kinek állatját más szándékosan oly módon bántalmazza, hogy ez által az állat értéke kisebbedik, az állat nyomorékká válik, vagy elpusztul, az menjen a városon a rendőrséghez, vidéken a kir. járásbíróshoz s kérje panaszának jegyzőkönyvbe vételét, a panaszt ingyen és bélyegtelenül veszik fel.

Ha pedig személyesen nem akar menni sem egyik, sem másik hatósághoz, akkor írjon egy panaszkérvényt az illetékes hatósághoz, Mondja el ezen kérvényben röviden és értelmesen sérelmét és kérje a bűnös megbüntetését s kárának megtérítését. Ezen kérvényt 2 tanu előtt aztán írja alá s ezekkel az ő aláírását előttemeztesse s végül borítékba téve küldje be a rendőrséghez, vagy, ha a sérelem vidéken történt, az illetékes járásbíróshoz. Bélyeg az ilyen kérvényre nem szükséges, sőt az ilyen följelentés költségbe sem kerül, mert ha a vádlottat elítélik, akkor a vádlott, ha pedig felmentik, akkor az államkincstár fizet mindenféle költséget.

Ha tehát valaki az állatot szándékosan bántalmazza, elnyomorítja, vagy elpusztítja, fel kell jelenteni az ilyen durva lelkű embert, hogy vegye el megérdemelt büntetését. Ha azonban az állattulajdonosok ezen följelentést elmulasztanák, jelentse föl az esetet valaki azok közül, kiknek arról tudomásuk van, vagy ha ezt nem akarnák, legalább értesítsék az esetről az illetékes m. kir. állatorvost, ki a följelentést minden aggodalom nélkül eszközölni fogja.

Egy ilyen értesítésre elegendő egy 4 filléres levelezőlap, mely körülbelül így legyen megírva: F. év és hó 8-án Sz. J. nevű kocsis (lakik N. községben) a d. határ közelében kétfogatu, téglával megrakott kocsijával, melyen 500 darab téglá volt, fuvarozott s mivel a lovak a meredek úton a terhet felhúzni nem bírták, vastag ostornyéllal agyba-főbe verte azokat. Kelt és aláírás.

Bármint történt az eset és bárki eszközli is a följelentést, a fő az, hogy az eset az illetékes hatóságnak a cselekmény elkövetésétől (az állat bántalmazásától, megöletésétől) számított három hónapon belül tudomására hozas-

sék, mivel a később érkezett panasz az illetékes hatóságnál nem jön figyelembe, míg a törvényes határidőn belül bejelentett esetre vonatkozólag a többi az illetékes hatóságnak a gondja.

A háziállatokat, vagyis a lovakat, szarvasmarhákat, sertéseket, juhokat, kecskéket, szárnyasállatokat, sőt még a szamarakat és öszvéreket is a törvény egyformán védelmezi. Kevésnek van azonban alkalma a törvények nagy halmazából kikeresgelni azokat a rendelkezéseket, a melyek óvják az állatokat a bántalmazástól és büntetik a bántalmazókat: épen ezért vegyék szivesen e sorokat mindazok, kik az állatok szenvedését nem nézik közömbösen és hajlandók az állatok védelmére kelni, a följelentéseket pedig eszközölgék mindazok, kik úgy értelmezik az állatvédelmet, mint gróf Apponyi Albert, t. i. *„a ki valamely érző lénynek szenvedését közömbösen tudja nézni, annak lelke kész talaj a gyilkosság gondolatának megtermésére, csak az kell, hogy a szenvedély szele a magot oda vigye.“*

Székely Sándor,

m. kir. állatorvos.

BCU Cluj / Central University Lib

A kedves Páris.

Irtá: *Herman Ottó.*

Páris élénksége hullámvázssá alakult át. Minden, a mi közlekedés, csak úgy ontja az érkezők tömegeit és vannak a napnak, különösen pedig az éjnek szakai, a mikor a legtágasabb boulevardon is akadozva torlódik kocsis, ember, minden — igazán egymás hátán. S ebben a nyüzsgésben halad egy csöndes ember — szeme hiába mered, mert ez az ember vak. A ki pedig a zsinórnál fogva vezeti, az a fekete pudlikutya. Ez a kalauzolás megható valami! A hol uteza torkolata van, megszakad a járó és a vaknak tudnia kell, hogy le kell lépni. A kutya ezért gyöngéden megfeszíti a zsinórt, lelép és *megáll*: ez a vaknak szóló jeladás; kitapogatja a járó szélét és biztosan lelép ő is; a tulsó oldalon az okos eb föllép, *megáll*: a gazda tapogat és ő is fölhág. Valami megható annak az állatnak a szeme, a mint föltétlen hűségtől és szeretettől sugározva föl-föltekint gazdájára.

És mily gyöngéd a közönség, ba itt-ott külön figyelmeztetésre van szükség; mily készséggel nyitnak szabad utat a szegény nyomoréknak!

A kutyákra nézve Páris valóságos Eldorádó. Semmi szájkosár, semmi báreza. Rohan a szakácsné a vásáresarnokba, karján a kosár, keblében az ökölnyi ölebeeske, hóna alatt a selyempinesi, pórázon a vizsla. Elegáns fogaton az uriaszony, lábainál a hónál is fehérebb, vagy az ébennél is feketébb, nyirott, föltétlenül tiszta pudli; sokszor ékesen fölszalagozva. A napnak bizonyos szakában végigjárja a kutyakereskedő a legelegánsabb boulevardot. Pórázon vezeti az óriás dán szelindeket, nyomában a természetes newfoundlandi eb, a szentgothárdi nemkülönb. Eleven, fürge pudlik csakúgy versenyeznek, hogy melyik vigye a gazda botját, esernyőjét, a melyik pedig elkaphatja, nagyboldogan ki-kifut, meg visszatér. Már a taeskö nem tenné; nagy szaporán szedegeti kurta, görbe lábait, hogy el ne maradjon valahogyan. Akad szép angol pointer szálkásszörű irländi vizsla, skót juhászkutya — a Colie — és igen gyakran az a faj, melynek a magyar juhász terelőbebe, a puli vagy pumi, szakasztott mása. A legtarkább seregen is meglátszik a jó bánásmód és nyoma siúesen annak a sunyi, félénk vonásnak, mely az elvert ebet jellemzi.

A kutya itt szabadon jár utcán, kávéházban, vendéglőben, hajón; nem is alkalmatlan, mert mind kezes, jól nevelt és jól tartott állat és egytől-egyig tiszta faj. Itt el sem képzelhetők azok a keverék lehetetlenségek, a melyek nálunk országszerte és legkivált városokban, czellengve éktelenkednek; a melyek neveletlenek, a piacok és peczék hulladékain élösködők és éppen mindezek miatt minden nyavalyának alávetve, veszedelmesek.

A közmiveltséget jobban is jellemzi az állatokkal való jól bánás, mint a szappanfogyasztás. Annál a roppant munkánál, a melyet a francia ló a kiállítás körül végzett, egyetlen egyszer sem láttam azt az ostornyeles kegyetlenkedést, mely nálunk még *természetes*. Az ostor itt intésre, pattogásra való s a ló egy szóra megteszi a legnehezebb mozdulatot, a hátrálást is.

Most, hogy a hőség beállott, a tehervonó ló fején árnyékvető szalmakalap van, a melyből a két fül kiáll, hogy az állat hallhasson. Az állomásokon spongyával hűtögetik a megizzadt állatnak a fejét; szóval: az állatok minden faja gondozva van.

Az a minden fizikát és mekanikát kigunyoló lehetetlenség,

mely nálunk, Budapesten pedig különösen még virágzik és abban áll, hogy minél nagyobb tehernek van szánva a koesi, annál *kisebb* a kereke, mert *szaporábban forog*, az itt el sem képzelhető. A teherszállító rendszeren kétkerekű, hogy kevesebb legyen a surlódás; a kerék legalább két méter átmérőjű és némely terhet nem is raknak föl, hanem — a gerendákat — alul akasztják. Azok a nagy kerekek a nagy emeltyű elvénél fogva könnyen hágnak az ut egyenetlenségein s így könnyítik a ló föladatát; de a fuvarosét is, ki nem rakodik, hanem fölhúz, lebocsát.

A nagy terhek szállításánál a lovat nem is egymás mellé, hanem sokszor hatot is egymásután, a lánczok közé fogják, így nem töri a rud a párák oldalát, azok tovább szolgálhatják az embert.

De nem ezekben tetőz ám Páris kedvessége, a mennyiben t. i. az állatok szeretetében megnyilatkozik.

Április elején még télies volt a Champs-Elysées gyönyörű fasora s így magamforma ember szemé sokat láthatott Páris madár-életéből. Az előző év madártitkai mind láthatókká váltak: minden madárfészek szembetűnt — és mennyi!

Egyszer csak látom, hogy egy nagy galambmadár fölvág a magasba, majd lebegő nászrepülésre fogja a dolgot, leereszkedik és ágra száll. Nyakának két oldalán fehér örv s én szinte káprázatnak vettem, hogy ez itt az örvös vadgalamb, a borsódi székács, mely nálunk, embert látva, már háromszáz és több lépésről fölszáll és menekül. Már pedig tény, hogy itt, a valódi világváros kellő közepében, abban a fasorban, mely a boulognei ligetbe vezetve, a kocsik ezernyi ezreire veti árnyékát, az örvös vadgalamb, a Columba palumbus, százával tanyázik! A terek gyepes helyeire leszáll, az utcái élet elevensége nem háborgatja, ott keresgél az az emberek közelében, rászáll a Concorde-tér nyilvános kútjára, hogy szomjuságát oltsa, szóval: az örvös vadgalamb a város madara és bizony ékessége is!

De még tovább is van. A mikor a Pantheonban kifáradtunk, leszállottunk a Luxembourg-palota szép kertjébe, a gyermekek és dadák birodalmába. Milyen kép az! A fekete rigó a kavicsot szedegető piczinyek között szinte lábatlankodott, a Medicis-kut medenczéje pedig szegve volt itatóra járó örvös galambokkal; ezek megmozdultak egy-egy jóismerős láttára; jött egy asszony, szép kisasszony, család — mind etetők; és az a nálunk oly vadságos

galambmadár, itt rászállott az emberek kezére, karjára, hogy kivegye a részét!

Kis vártatva pedig belépett a rácsoskapun egy öreg úr, feketében, köcsögkalaposan: több sem kellett a verebeknek: mind a hány, ott termett körülötte s folyt az öreg úr kezén a dulakodás a morzsáért, a melyiknek pedig nem jutott, az bizony fogta magát s mint valami kutya, a földön ugrálva követte a verébácsit, kinek arca sugárzott a jóindulattól. Ez az ugrándozás nagyon kedvesen komikus.

Nem is állhatta a feleség, hogy meg ne szólítsa az öreget így:

— Uram! mi messze földről jöttünk ide és meg vagyunk hatva jóságától, a melyet a madarakkal éreztet.

Az öreg úr megemelte kalapját és azt felelte:

— Asszonyom! Ön nagyon kegyes és az első, a ki nekem elismerését fejezte ki — igen köszönöm!

Azalatt pedig néhány palástos dada és apró popotyka nagy szemeket meresztett ránk, hogy hát mi dolgunk is lehet a kert madarainak kedves öreg barátjával, ki nekik is jóemberük s a kit ők oly igen nagyon szeretnek? És eszünkbe jutott a mi kedves városligetünk, a holt ezelőtt tizenöt évvel még megsattogott a fülemüle, ághegyről kelve ivelt a légykapó és csettegetett a tövisszuró -- kipusztult az mind!

Tud ám az a Páris nagyon kedves lenni. És mégis! Asszonya, ánya nem veszi észre, hogy a kegyetlenség sokszor a kalapján van — kitömött madár képében, mikor ő a Luxembourg madarait már kis korában etette — hjah, a divat!

De én kihasználtam az alkalmat s a mikor a tollkereskedők betolakodtak itt az ornitologusok közé, hogy hát az üzlet az adó, meg a szerzett jog — bizony rájuk szóltam, hogy a Luxembourg vadgalambjait háromféleképpen lehet méltatni: mint sültet, mint kalapok ékességét és mint a gyermek szívének nevelőjét, — meg hogy nem képzelhetek józan gondolkozásu francziát, a ki ne a harmadikra, vagyis az erkölcsire helyezné a súlyt. El is hallgattak!

Csak az a bajom, hogy nem tudom: mivel is lehetne itthon diadalra juttatni azt a nagy igazságot, hogy szép leány virág nélkül, liget és kert madár nélkül — bizony nem tökéletes!

A füstbe ment három kívánság.

(Mese.)

Irta: *Albert bácsi.*

Valamikor valahol, a jó Isten tudja, hol; messze messze tengeren, a világnak végiben, arra alá Baranyában, a girbe-gurba Hegyháton lakott egyszer egy szegény ember, annak volt egy mérges, de nagyon mérges felesége. A szegény ember favágó volt, de ha körmével turta is a földet, mégsem birt annyit keresni, a mennyit a felesége czifra selymes röpikékre, meg fodros-bársony viganókra el nem pazarolt volna.

Hozzá reggeltől estig csatázott a nyelvével, olyan volt, mint az eleven égiháboru. A szegény ember csak türte, türte egy darabig, de végre is megunta az örökös perpatvart s azt se mondta: befellegzett, úgy eltűnt, mint a kámfor.

Ment, ment, mendégelt a szegény ember, egyik faluból ki, a másikba be, végre elért egy keresztútra. Itt leült és azon töprengett, mihez kezdjen. Pénzét a felesége költötte el, az eszét az pörölte ki a fejéből, hát nem is kezdett semmihez, hanem, hogy kipihente magát, tovább ballagott.

Estére kelve egy tóhoz ért, a sötétség miatt tovább nem mehetett, leteritette subáját s mint a ki legjobban végezte dolgát, végig feküdt rajta.

Másnap, alig hogy pitymallott, egy csunya varangyos béka brekegett mellette, de úgy ám, mintha csak muszáj lett volna neki:

Breke, breke, brekeke,
Szegény ember jöjj ide.
Vigy a rétre, vizes rétre.
Mégfizetek néked érte.
Jer segíts hát izibe,
Breke, breke, brekeke.

A szegény ember nagyott nézett, mert beszélő békát még teljes világ életében sem látott, de mert jó szíve volt, hát elvitte a békát kívánsága szerint a vizes rétre.

Nagyot ugrott volna a béka örömeiben, de nem vitte rá a természete, így csak hálálkodott a szegény embernek jó tettéért és azt mondta:

— Jaj, hogy az Isten áldja meg minden lépésedet, a miért ide hoztál a vizes rétre. De jó tetted helyébe jót várj. Itt van három szál csodafű. Ha ezt a három szál fűvet a tűzbe dobod, hát akármit kívánj is beteljesedik.

Ezzel a béka átadta a szegény embernek a három szál csodafűvet s örömeiben mit is tett volna: dalolgotott.

Breke, breke, brekeke,
Jaj de jó itt a vízbe.
Aki kneipol, így tegyen,
Hogy élte hosszú legyen.
Breke, breke, brekeke,
Jaj de jó itt a vízbe.

Epen akkor pottyant egy egérke a vízbe és hogy csuromviz kimászott a partra, hát így csufolta a békát:

Breke, breke, brekeke,
Maradj te csak a vízbe,
Okos ember nem kneipol,
Pipáz, kártyáz, meg tánczol.
Breke, breke, brekeke,
Maradj te csak a vízbe.

A szegény ember inkább az egérre hallgatott s miután eltette a három szál csodafűvet, lassan tovább ballagott.

Ment, ment, mendegélt, tuskön-bokron, árkon-berken keresztül, egyszer csak elér egy nagy nyárfához. Olyan magas volt a nyárfa, hogy a nap is azon pihent meg délben.

A nyárfa tövében egy sasfőka hevert. Szegényke kiesett a fészkéből s hogy lepottyant a földre, eltörött a lába.

A szegény ember megsajnálta a sasfőkát, fölemelte a földről, a lábát összeillesztette, bekötözte, aztán felvitte a fészkébe.

Az öreg sas alig győzött hálálkodni a szegény embernek.

— Oh, hogy áldjon meg a hegyháti atyaisten, — mondta az öreg sas — a miért felsegíttetted fiamat, de én se maradok adósod. Fogd ezt a három tollat. Ha feldobod a levegőbe s bármit kívánsz is, hát abban a minutában beteljesül.

A szegény ember nagyon megörült a három csoda-tollnak, eltette a belső zsebébe s a mint leért a nyárfáról, tovább ballagott.

Ment, ment, mendegélt a szegény ember, tuskön-bokron, árkon-hegyon keresztül, végre elért egy nagy barlanghoz. A nap melegen tűzött, el is fáradt, leterítette a barlang szájába subáját s azon

gondolkodott, hogy mit is kívánjon majd ottbön, mert nagyon szerette a feleségét, de hogy is tenne anélkül valamit.

Egyszerre csak „knip“, aztán meg „knáp“, aztán megint „knip“, kis vártatva „knáp“. A szegény embernek még a haja is ég felé állt, úgy meg ijedt a knip-knáp-tól. De szörnyen furta az oldalát az a knip, knáp. Mi lehet az? Egy istene, egy élete, egy felesége, ő bizony végére jár a dolognak. Hát csak megint elkezdte: knip, knáp, knip, knáp.

A szegény ember felállt, háromszor keresztet vetett magára és azt mondta:

Minden jöttett lélek az Urat dicséri, mi a kívánságod?

A felelet csak az volt rá: knip, knáp, knip, knáp.

A szegény ember nem volt rest, meggyújtott egy gyújtófát s annak a világa mellett bement a barlangba.

A knip-knáp mindig közelebb hallatszott, utoljára közvetlen mellette hangzott el: knip-knáp.

A szegény ember körülnézett, hát uram fia, a barlang mélyiben a sziklaparton egy csunya, ránczosképű, vén boszorka ült s egy nagy feneketlen korsót tartott kezében, azt akarta megtölteni a fekete tenger vizével; de a mint beleöntött egy dézsával, hát knip, mikor egy másikkal öntött bele: hát knáp, kifolyt a feneketlen fenéken.

— Ha hiszel Istenben, mondd meg, ki vagy — szólt a szegény ember a ránczos-képű vén boszorkányhoz.

Jaj, édes fiam — felelt a boszorka — én Noénak tizenharmadik öreganyja vagyok, Ádámnak meg tizenharmadik unokája. Belzebub, az ördög fejedelme, mert nem akartam felesége lenni, elátkozott. Azóta töltögetem ezt a nagy feneketlenfenekű fazekat a fekete tenger vizével, de sehogysem akar megtelleni.

— Nem is telik az meg nénikém ha itéletnapig töltöget is bele.

— Gondolod, édes fiam?

— Godolom, bizony, hiszen amit fölül beleönt, kifolyik az alul.

— Ejnye, hogy én azt eddig észre nem vettem — szólt a ránczosképű vén boszorka — de ha te most nem mondod, bizony még töltögetem pár esztendeig. Az Isten áldjon, meg érte édes fiam, de én is meghálálom ám. Itt van egy külök kancsó, ha beledobod a vízbe, hát akármit kívánj is beteljesedik.

Ezzel a ránczosképű vén boszorka befoltózta a feneketlen fenekű kancsó fenekét, aztán egykettőre teli merte a fekete tenger

vizével; akkor megrázkódott és olyan szépséges göndörhaju leány lett belőle, hogy a szegény ember egyet gondolt, s elvette feleségül.

De jaj, csak ezt ne tette volna. Ez még százszorta jobban értett a pöröléshez, mint a felesége. Harmadnap már elindult hazafelé, mert tudja kő, mégis csak az első felesége után fájt a szive.

Ment, ment, mendegélt, most már hazafelé, felesége alig várta már, hogy megjöjjön. Legelső dolga volt, hogy amugy menyecsikésen leszidja az urát. Mikor már elfáradt a pörölésben, azt mondta az urának.

— Ilyen-olyan, szedte-vette embere, hát így gondolsz te rám? Eljársz a világba ténferegni, míg engem az ördög vihetne el addig.

— Asszony — szólt az ember — ne prézsmítálj, hanem adj ennem. Éhes vagyok.

— Még az is? Hát étlen-szomjan jössz a nyakamra.

— Csak adj ennem, majd a füled is két felé áll, ha meglátod, mit kerestem.

— Ugyan, mit kerestél?

A szegény ember elővette a három szál fűvet, három tollat, meg a kis kölkök kancsót s az egész czókmókot az asztalra tette mikor azt mondta:

— Ezt kerestem, lá.

— Ezt-e? — kiálltott nagy mérgesen az asszony — hogy jársz azon az ostoba fején.

Ezzel összekapartotta a három szál fűvet s zsupsz belebajtotta a lobogó tűzbe.

Abban a minutában a feje tetején járt a szegény ember, akárcsak úgy fogadta volna. A feje bubján járó szegény ember hire bejárta az egész világot. A nép seregesen járt hozzá, azt hitték, hogy valami isteni esoda történt, pedig hát dehogy. Hanem most már az asszony is megijedt ám, hogy az urának tán örökönörökké így a feje bubján kell járnia, egész nap egyebet sem tett, csak sirt, rítt, bánatában. De a szegény ember is megunta már a fejetetőn való járást és azt mondta feleségének.

— Asszony, ha javamat akarod, dobd a három tollat a levegőbe, aztán kivánd, hogy megint a lábamon járjak.

Az asszony fogta a három szál tollat s földobta a levegőbe, miközt ezt mondta:

— Járjon az uram megint a két lábán.

Alighogy az asszony kimondta a kivánságot, a szegény ember talpára ugrott, megragadta a kis kölkök kanecését s nekiiramodott a Balokányi tónak.

— Hogy ragadna le a nyelve ennek a gonosz asszonynak — kiáltott nagy mérgesen s beledobta a kis kölkök korsót a vízbe.

Amint hazaért a szegény ember, hát, szent szilva, de sok isten van a fán! a feleségének leragadt a nyelve, úgy, hogy egy kukkot sem tudott szólani.

Mit volt mit tenni a szegény embernek, csak belenyugodott sorsába.

Ha a gonosz asszonynak a nyelve le nem ragadt volna, az én mesém is tovább tartott volna.

ÁLLATVÉDELEM.

Állatvédelem Debreczenben. *Boczkó* Sámuel debreczeni rendőr-főkapitány humánus és nemes dolog megvalósításán fáradozik. Azoknak a szegény állatoknak megvédelmzésére készített szabályrendeletet, melyek esztendőök hosszú során át a fiakkeres ostora és a talyigás göresös botja alatt kínlódnak. A budapesti állatvédő egyesület nemes akciója még nem hatott el Debreczenbe, így a főkapitány tervezete valóban helyes, szükséges és okos. Az állatokat védelmző szabályrendeletet a városi tanács legközelebbi ülésén veszi tárgyalás alá s jóváhagyás végett a közgyűlés elé fogja terjeszteni.

Kutyák közt élni — kutyák közt halni. Ez már csak még se illő halhatatlan lelkű emberhez, ugy-e? És még ez is megtörtént Debreczenben Freyenföld Lázár volt vasúti mérnökkel. 1880-ban kimentette őt kutyája a miskolci árvizből és a mérnök úr ezért akkora halával telt el kutyája iránt, hogy annak minden ivadékát fölnevelte, jól tartotta. Együtt lakott velük, az embereket kerülte s ha nagy ritkán az utcára lépett, akkor is kísérték a kutyái. A különös életmód külsejét is megváltoztatta. Haját hosszúra növesztette s varkocsba fonva, hátul fésűvel megtűzte. Így élt mintegy tíz esztendeig. Nem eresztett embert szobájába, a melyet nagy ritkán söpört ki. Ő maga főzött a maga és a kutyái részére gyors-

főzőgépen, legtöbbnyire vagdalt hust. Utolsó perceiben is kutyái voltak halálos ágyánál s mikor az öreg ur meghalt, keserves vonításba fogtak holtteste körül. Freyenfeld jó módu ember volt, negyvenezer forint vagyonát állítólag annak hagyta, a ki kutyáit — mintegy tizenkét darab van — gondjába veszi.

London macskái. Angliában, de kivált Londonban nagyszerű intézmények gondoskodnak az állatok védelméről. Azt mondhatnók, az ember épségéért és jóvoltáért sem esik olyan gondoskodás, mint az állatokért. Mert például Whitechapel városrész koldusai nyugodt lélekkel pusztulhatnak éhen, ellenben London gazdátlan macskáiról atyai módon gondoskodik a hatóság. Erre való a catsmeatman-ok szervezete. A mely szó három tagja közül az első jelent macskát, a második: hust, a harmadik: embert. Azaz: macskákat hussal tápláló ember. Ez pedig egész komoly dolog. A macskatáplálók naponkint meghatározott időben végig járják London utcáit hosszú póznákkal, a melyeknek végére nagy husdarabok vannak felnyársalva. Hangos szóval kiáltják időnkint: „Catsmeat, Catsmeat!“, azzal dobálják jobbra-balra a tisztcselvényeket. És a derék macskák gyűlnek lótvást-futvást. Pazar öröm azt nézni, milyen nemes egyszerűséggel kapják be a falatokat. Tudnivaló ugyanis, hogy Londonban a macskának, mint olyannak, nagy a becsülete. Legalább akkora, mint nálunk a kutyának. Macska ott minden család asztalán akad, sőt, mint látnivaló, a gazdátlan macskákról is — emberszeretően gondoskodik a felsőbbség.

ÁLLATVILÁG.

Az állatok intelligenciája. Tanulságos kísérleteket végzett legutóbb *Thorndike* amerikai fiziologus annak a megvilágítására, hogy egyes állatok minő értelmi képességekkel vannak felruházva. Nos, a kísérletek azt bizonyítják, hogy az emberek általában több intelligenciát előlegeznek az állatoknak, mint a mennyiről utóbb meggyőződhetnek. *Thorndike* kutyákat, macskákat és tengeri malaczkákat használt fel kísérleteire, melyek elseje abból állott, hogy az állatokat ketreczbe zárta és a ketrecz mellé élelmiszert tett, azzal a czéllal, hogy megtudja, mily gyorsan és mennyire okosan találja meg az élelemhez vezető utat. A kísérletek eredménye azt bizonyítja, hogy az állatokat ennek a kiutnak a megtalálásában nem az okoskodás vezette, hanem tisztán az associatio. Eleinte mindenfelé

megkísérelték, hogy utat találjanak, tömérdek haszontalan mozgást végeztek, míg végre reájutottak az eredményesre, később aztán, mikor Thorndike a kísérletet megismételte, mindig azt végezték. Az élelmiszernek és ennek a mozgásnak a képzete hovatovább mindjobban associalódott bennök és már csak e szerint cselekedtek. Az utánzásra nézve is tett kísérleteket Thorndike és ezekből azt a tanulságot merítette, hogy az utánzás tehetsége kevésbé van kifejlődve az állatokban, mint általában hiszik. Thorndike úgy tapasztalta, hogy voltaképen csak a majomnál lép fel, az alsóbbrendű állatokban pedig hiányzik.

A beszélő kutya. Fura kis család aktái fekszenek az egyik budapesti kapitányság előtt. Ezer forintját siratja egy hiszékeny uri ember, mert ennyit adott a bűnjelért : egy egészen közönséges kutyaért. A család így esett meg.

Egy ismert külvárosi koresma uri szobájában magányosan üldögélt egy uri ember. Csöndesen üdögált. Nyilik az ajtó és belép rajta egy barátságos képű potrohos vendég, utána kutya kullogott. Leül egy másik asztalhoz, melléje telepszik a kutya. Mikor a pincér bejön, oda szól az ujonan jött vendég a kutyaéjához :

— Mit eszel, szógám ?

— Magyar gulyást csipetével — feleli a kutya, olyan tisztán és érthetően, hogy a pincér is, meg a másik vendég nem tudták eléggé csodálni.

— Aztán mit iszol, kutyám ? — folytatja az állat gazdája.

— Törley pezsgőt, — mondja rá a kutya.

A pincér tényleg elhozza a gulyást és a Törley-pezsgőt, a mikor a másik vendég már nem tudta megállni, hogy oda ne menjen a ritka kutya gazdájához.

— Megveszem ezt a kutyát.

— Ám én el nem adom, még a Dárius kincséért sem.

— Itt van ezer forint, adja ide a kutyáját.

A nagy pénzre tágra nyílt szemeket meresztett a kutya gazdája, úgy tett, mintha töprengne rajta, hogy eladja-e, — végre ráállt.

— Nem bánom. Legyen hát az öné a kutya.

Azután fölkel, fizet és eltávozik. Mikor maga után beteszi az ajtót, utána néz az elhagyott állat s a nagy csöndben ezek a szavak hallatszanak :

— Megállj kutyafülű, eladtál, sose beszéllek többé.

Hát nem is szólalt meg többé emberi hangon a kutya, mert a gazdája, a ki eladta, *hasbeszélő* volt. A rendőrség mindenfelé keresi.

A grófnő madarai. Beroldingen Lilly grófnőnek, a szép vöröshaju kontesznek három kedves, dalos kanári madara volt. Egy napon azután szomorú dolog történt a zengő hangu madarakkal. Valahogyan nyitva maradt a kalitka és a hűtelen szárnyasok habozás nélkül kiröppentek a nagy, szabad világba. Az egyik elveszett örökre, visszahozhatatlanul. A másikat sikerült elfogni. A harmadikat, óh a harmadikat a szomszéd fogta meg. És mikor ez tudomására jutott a grófnőnek, a szomszéd, a kegyetlen, a keményszívű szomszéd nem akarta visszaadni a grófnőnek oly kedves sárga madárkát. Beroldingen Lilly grófnő följelentette a köszívű férfit a rendőrségnél. Egy rendőr el is ment a kanári-fogó szomszédhoz avval a szigorú felhívással, hogy adja vissza a grófnő madarát. A szomszéd a komoly föllépésre meghökkent és hajlandónak is mutatkozott átadni egy madarat. De ez a madár — oh szörnyűség — tarka volt, nem olyan mint a grófnő szokott kanárija: sárga, szepültelen, határozott, megszakítás nélküli, intenzív sárga. A grófnő felháborodva utasította vissza a felajánlott állatot! tarka madár neki nem kell. És mivel a szomszéd, a másik madarat nem akarja kiadni és mivel a grófnőnek ez a madár nem kell, per lesz a dologból. Elkeseredett, talán hosszas, viharos per a tarka madár és a sárga madár miatt...

Az elefánt-derby. Az indiai sportmaneknek és sportladyknek különös kedvtelésben van részük. A löversenyek mintájára elefántversenyeket rendeznek, amelyekről nem hiányzik a totalizátor sem. Nemrég volt az elefánt-derby. Óriási közönség jelent meg a versenyre és nem volt hiány izgató jelenetekben sem. Az elefántok nagy gyorsasággal futottak és törtek át az akadályokon. Komikus látvány volt a nehézkes állatok futása a nézőkre nézve. De a zsokek nem találták kellemesnek az elefánton való nyargalást, a mely nehéz és veszedelmes, mert ha valamelyik lepottyan az állat hátáról, menthetetlenül veszve van. Az utána következő elefántok összehajolják.

A rokon. Nem rég egy vásáron történt, hogy egy juhász szamarat vásárolt és megindult vele hazafelé.

A csökönyös állat azonban semmi szép szóra nem akart neki indulni az utnak. A juhászt kihozta sodrából ez az érthetetlen szamári viselkedés s a botja boldogabb végével ütlegelni kezdte.

— Ugyan már minek üti anyyira azt a szegény jószágot? — szól hozzá egy jószívű néni.

— Tán rokonja magának, hogy úgy sajnálja? vágott vissza a jókedvű juhász.

Óriási czethal. A Spitzbergák és a Medve-sziget között nemrég egy óriási czethalat fogtak, melynek hossza 21 méter, súlya pedig közvetlenül a fogás után 75.000 kilogramm volt, beleértve

azonban ama 15.000 tengeri halat is, melyet felvágásakor, mint utolsó étkezéseinek maradványait, gyomrában találtak. — A hal óriást Hamburgba vitték, a hol preparálni fogják.

1901. évre tagsági díjukat ujabban befizették:

Kolozsvárról:

Dr. Abt Antalné.....	2 kor.
Dr. Ákoncz Károlyné.....	2 „
Br. Bánffy Ernő.....	2 „
Br. Bánffy Ernőné.....	2 „
Boér Sándorné.....	2 „
Dr. Brandt Józsefné.....	2 „
Dr. Davida Leoné.....	2 „
Özv. gr. Esterházy Jánosné.....	2 „
Gr. Esterházy Miguel.....	2 „
Br. Feilitzsch Arthur.....	2 „
Dr. Gálffy Endréné.....	2 „
Gálffy Róza.....	2 „
Özv. Dr. Góth Manóné.....	2 „
Gyárfás Benedekné.....	2 „
Dr. Gyaluy Farkasné.....	2 „
Grün A. Lipótné.....	2 „
Hirschfeld Sándor.....	2 „
Dr. Hőncz Kálmán.....	2 „
Özv. Dr. Jeney Victorné.....	2 „
Dr. Kiss Mórné.....	2 „
Gr. Kornis Berta.....	5 „
Köváry László.....	2 „
Köváry Lászlóné.....	2 „
Kuszkó Istvánné.....	2 „
Dr. Meltzl Hugóné.....	2 „
Dr. Papp Áronné.....	2 „
Dr. Purjesz Zsigmondné.....	2 „
Dr. Schilling Lajosné.....	2 „
Széky Miklós.....	2 „

Teszler Izákné.....	2 kor.
Turcsányi Gyula.....	2 „
Dr. Tutschek Sándor.....	2 „

Vidékiek:

Bay Ferencz Zilah.....	2 kor.
Gr. Béldi Kálmánné Búld... 4	„
Beke Benjámín Nagyvárad... 2	„
Br. Bornemissza Károly Deés 2	„
Both Ferencz Szeged..... 2	„
Czigler Ignác Kassa..... 2	„
Fittler Sándorné P.-Kemenes 2	„
Br. Győrffy Pál Kraszna... 2	„
Dr. Genersich Antalné Bpest 2	„
Dr. Hincsa Elekne M.-Vásárh 2	„
Horváth Bertalan } Hidvég 2	„
Horváth Bertalanné } 2	„
Indig Arthur Nyén..... 2	„
Jurássy Berta Eger..... 2	„
Kaizler György Zilah..... 2	„
Dr. Lánczy Gyula Budapest. 2	„
Gr. Maldekhem Arthurné Besz- tercze..... 2	„
Gr. Mikes Arminné Bodola.. 2	„
Sárközy Aurél Komárom... 2	„
Sigmund Dezsőné Budapest. 2	„
Schilling Rudolfné Budapest 2	„
Gr. Teleki Erik } Drassó... 2	„
Gr. Teleki Ralph } 2	„
Dr. Varga Gábor Szt.-Goth.. 2	„

Virányi István,
az egylet pénztárosa.

K é r e l e m.

Tisztelettel kérjük úgy helybeli, mint vidéki kegyes pártfogóinkat, hogy csekély 2 korona tagsági díjukat, melyért kedves és általános elismerésben részesülő havi közlönyünket is kapják — mielőbb beküldeni sziveskedjenek.

Br. Bánffy Zoltánné
elnök.

Virányi István
az egylet pénztárosa.